

“Discriminatie Gestript”

20 maart t/m 1 mei 2010

Koornmarktspoort

Lesbrief voor docenten ter voorbereiding van de leerlingen op de tentoonstelling ‘Discriminatie gestript’

Artikel 1 Overijssel, een zelfstandige stichting ter voorkoming en bestrijding van discriminatie op alle gronden, organiseert in samenwerking met de Koornmarktspoort Kampen een educatieve tentoonstelling met als thematiek discriminatie en vooroordelen.

Het doel van de tentoonstelling is om de leerlingen te informeren over de verschillende vormen van discriminatie, hen bewust te maken van hun eigen vooroordelen en hen opmerkzaam te maken op de mogelijkheid om iets tegen discriminatie te ondernemen.

Door gebruik te maken van een toegankelijk medium, zoals cartoons, strips en ruimtelijke objecten proberen we op een humoristische wijze het thema discriminatie en vooroordelen onder de aandacht te brengen bij leerlingen van het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Wat doet Artikel1 Overijssel?

Naast klachtenbehandeling biedt Artikel 1 Overijssel hulp aan slachtoffers van discriminatie, geeft voorlichting en verricht onderzoek. Indien gewenst adviseert zij bedrijven en organisaties om discriminatie te voorkomen. Ook verzorgt Artikel 1 lezingen en trainingen en beschikt zij over een eigen documentatie. Lespakketten, videotapes en spelmateriaal zijn op aanvraag beschikbaar. Zie www.artikel1overijssel.nl

Wat is de Koornmarktspoort?

De Koornmarktspoort is een gemeentelijke expositieruimte gevestigd in een unieke 14e eeuwse stadspoort en organiseert jaarlijks zes exposities van hedendaagse kunstenaars. De Koornmarktspoort werkt samen met het Stedelijk Museum Kampen. Voor deze tentoonstelling heeft de Koornmarktspoort het Stripcollectief Lamelos en kunstenaarscollectief Stik gevraagd specifiek werk te maken aansluitend op het thema discriminatie. Op verzoek exposeert dhr. Fred van der Kraaij een selectie van zijn collectie kinderboeken, waarin de ontwikkeling van beeldvorming van gekleurde mensen centraal staat.

Wat valt er te zien op de expositie Discriminatie Gestript?

- Cartoons van 15 bekende Nederlandse en Vlaamse striptekenaars, waarin oa. Fokke en Sukke en de Burka Babes tegen discriminatie ten strijde trekken.
- Strips en cartoons van Lamelos, waarin **verschillende discriminatiegronden aan bod komen, zoals oa. handicap, huidskleur, leeftijd, geslacht, geloof en seksuele voorkeur.**
- Objecten, zoals oa. een knuffelmarokkaan-pop en een negerzoenenbankje van Stik.
- Een selectie van oude kinderboeken vanaf begin vorige eeuw tot heden, waarin je kunt zien hoe zwarte mensen als stereotypen worden afgebeeld. Bijvoorbeeld: zwarte mensen zijn dom, lui, drinken te veel, spreken gebrekkig en stoppen iedere westerling in de kookpot of zijn juist “survival-experts”. Er zijn titels bij als “tien kleine nikkertjes”, “Pijpje Drop” en “Kuifje in Afrika”.

Tijdens de expositie en in de workshop wordt de toeschouwer duidelijk gemaakt wat negatieve beeldvorming is en hoe dat tot discriminatie kan leiden. Ook komen de begrippen stereotypen en vooroordeel aan bod.

Wat houdt de workshop in?

Er wordt een rondleiding gegeven, waarbij de leerlingen in groepjes van vier met behulp van vragen en stellingen de tentoonstelling met elkaar bekijken en bespreken. De uitkomst wordt samen met de klas besproken.

Aansluitend is er een creatieve opdracht. De leerlingen gaan in tweetallen een affiche maken door middel van collage, tekst-ontwerp en lettertype.

Het thema dat ze gaan verbeelden is "Hoe zou jij discriminatie en of vooroordelen bespreekbaar willen maken door middel van een affiche?"

De leerlingen kunnen uitgaan van een zelfbedachte stelling, een bestaande stelling of een veel voorkomend vooroordeel, waarin ze zichzelf herkennen. Ze kunnen zich daarbij laten inspireren door de tentoonstelling.

De ideeën worden uitgewerkt in een eigen affiche. Er zijn voorbeelden aanwezig van affiches die discriminatie en vooroordelen onder de aandacht brengen. De leerlingen presenteren na afloop van de workshop het affiche aan elkaar.

Voorbereiding op de expositie

Om de leerlingen voor te bereiden op de expositie en kennis te laten maken met de begrippen **hokjesgeest en stereotypen, vooroordeel en discriminatie** is het belangrijk de leerlingen bewust te maken van groepsvorming en vooroordelen in hun eigen omgeving en op school.

We zien er allemaal anders uit. De een is klein, de ander groot, dik of dun, bruin, wit of zwart. En of we willen of niet, we behoren allemaal tot een bepaalde groep. We zijn Nederlander, Kampenaar of Amsterdammer, Fries, Chinees, Marokkaan, Pool, katholiek, gereformeerd, boeddhist, moslim, arm, Jan met de Pet, rijk, Havo-leerling, schoolverlater, gehandicapte, dakloze, Skater, Alto, Gabber, Kakker, Nerd, voetbalvrouw, homo, hetero, bejaarde, puber enz. enz.

We behoren bewust of onbewust tot een groep en we willen allemaal met respect behandeld worden. Maar doen we dat zelf ook altijd?

Besprek met de klas de volgende vragen:

- **Uit welke groepen bestaat de klas?**
- **Hoeveel groepen kun je benoemen?**
Jongen, meisje, huidskleur, leerniveau, leerling, docent, religie, sport, subculturen: skater, gabber, alto, nerd, enz.

- Kun je ook tot meerdere groepen tegelijk behoren?
- Welke eigenschappen dicht je die groepen toe?
- Kloppen deze eigenschappen altijd?
- Kan je iedereen over één kam scheren? (generaliseren)

De volgende begrippen komen aan de orde tijdens de workshop en kunnen alvast besproken worden in de klas.

*Door mensen in hokjes te stoppen en ze bepaalde eigenschappen toe te dichten maken we ze tot **stereotypen**.*

Bv. Iemand die Azad heet, zal wel een moslim zijn en werkeloos.

*Een **vooroordeel** is een mening die mensen al bij voorbaat hebben over andere (groepen) mensen, zonder te weten of het wel klopt met de feiten.*

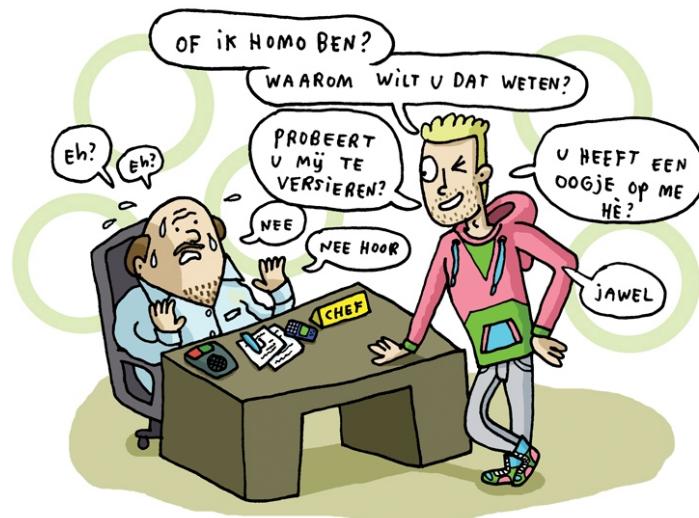
Bv. vrouwen kunnen niet inparkeren.

*Vooroordelen zijn oneerlijk, want we doen anderen ermee tekort. **We beoordelen de ander niet op basis van zijn of haar kunnen of gedrag, maar op basis van het beeld dat we van de groep hebben.***

Vooroordelen zijn menselijk, maar ook gevaarlijk. Ze kunnen leiden tot discriminatie.

*Wanneer mensen worden beoordeeld en vervolgens **benadeeld** alleen op basis van een specifiek kenmerk, zoals bv. sekse, huidskleur, homoseksualiteit, handicap, religie of leeftijd, dan heet dat **discriminatie**.*

- **Bespreek de stelling: iedereen heeft vooroordelen, bewust of onbewust. Klopt dit?**
- **Is het hebben van een vooroordeel hetzelfde als discrimineren?**
Nee, alleen wanneer je naar je vooroordeel handelt en een ander daarmee achterstelt en benadeelt, dan discrimineer je.

Tip: Bij Artikel 1 zijn de scholierenkrant **DUS** en de scholierenfolder **So What** op te vragen, waarin op zeer toegankelijke wijze wordt ingegaan op de verschillende kanten van discriminatie en vooroordelen en wat je er eventueel zelf aan zou kunnen veranderen.
zie http://www.art1.nl/artikel/601-Les-_en_projectmateriaal

Tip: Relevante literatuur: **Zwart, het beeld van de zwarte mens in de Nederlandse illustratiekunst 1880- 1980** (Sambo, Tien kleine negertjes, Pijpje drop, Pompernikle en anderen). Samengesteld door Jeroen van Kapelle en Dirk J. Tang. Uitgeverij d'jonge Hond.

Schoolklassen kunnen zich nog aanmelden voor de workshop bij mevr. Y. Oordijk:
y.oordijk@kampen.nl

Duur workshop: 130 min

Prijs workshop: € 60,- per klas van maximaal 30 leerlingen, inclusief materiaalkosten.

Data workshop: 22 maart t/m 1 april en van 7 april t/m 29 april
op maandag, woensdag, donderdag en vrijdag vanaf 9.00u tot 12.00u

Mocht u de expositie met uw klas op eigen gelegenheid willen bezoeken, meldt u zich dan van tevoren aan, zodat u niet gehinderd door andere scholen de expositie kunt bekijken.
Openingstijden van de expositie zijn: dinsdag t/m zaterdag van 11.00u- 17.00u.

Yvonne Oordijk
Koorntmarktspoort
IJsselkade 1, Kampen
www.koorntmarktspoortkampen.nl

Kantoor:
Stedelijk Museum Kampen
y.oordijk@kampen.nl
038-3317361

